

LES NECROLÒGIQUES

En la mort de Joan Bastardas

MARIÀNGELA VILALLONGA(*)

El professor Joan Bastardas havia nascut a Barcelona el 4 de febrer de 1919 i ha mort al llindar de complir els seus 90 lúcidis anys. Va ser catedràtic de Filologia Llatina de la Universitat de Barcelona, de la qual n'era professor emèrit des de 1987.

La seva recerca i el seu treball intel·lectual ha estat variat i fecund. Ja des dels anys llunyans de la seva tesi doctoral, excel·lí en l'estudi del llatí medieval, al qual dedicà gran part de la seva energia i entusiasme, que confluí en la magna obra del *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae*.

El seu mestratge a la universitat va propiciar una autèntica *escuela de Barcelona* pel que fa als estudis de llatí medieval i els seus deixebles són reputats estudiosos de la nostra antiguitat llatina. Amb la col·laboració d'alguns d'ells va publicar els *Usatges de*

Barcelona, l'any 1984. Tenia el número 77 de l'Institut d'Estudis Catalans, on va ingressar com a membre de la Secció Filològica l'any 1972 i va exercir el càrrec de vicepresident de l'IEC des de 1983 fins a 1986.

La seva preocupació per la llengua catalana i els seus orígens i formació ha produït obres imprescindibles com *La llengua catalana mil anys enrere* (1995). Amb l'assaig *Diàlegs sobre la meravellosa història dels mots* (1996) recuperava per a la nostra llengua un gènere, el del diàleg, car als antics i als autors del Renaixement, per proposar «una iniciació per immersió», com ell mateix va definir, a la semàntica històrica lexical. A «*Els camins del mar*» i *altres estudis de llengua i literatura catalanes* (1998) trobem, a més, la gran sensibilitat de Bastardas, que el porta a reflexionar sobre alguns passatges de la poesia de tots els temps, amanida amb unes quantes

gotes d'ironia i d'un sentit de l'humor d'allò més fi. Aquesta mateixa ironia es reflectia també en les seves intervencions públiques. El seu esperit crític, sever, no va pas minvar amb el pas dels anys.

La seva agudesa intel·lectual, el seu compromís amb la llengua, l'han permès de treballar fins al final en les tasques de la Secció Filològica, i en les sessions que he tingut la sort de poder compartir encara amb ell. Els arxius de la Filològica són rics d'esmenes de Joan Bastardas, a qüestions gramaticals, a qüestions lèxiques, a qüestions etimològiques.

Joan Bastardas ha fet camí pel mar de la vida, les «veles i vent i mà serena» l'han acompanyat. I sempre amb il·lusió. El trobarem a faltar.

(*) Catedràtica de Filologia Llatina de la UdG. Membre numerària de l'IEC.